

Hogy ne vesszen el a tehetség

Szegedi egyetemisták a képernyőn

Hogy ne vesszen el egyetlen tehetség sem a társadalom s ön maga számára — ez a cél vezette Márta Ferencet a tudományegyetem rektorát, amikor kongresszusai beszédét megfogalmazta és ez a cél vezette a Magyar Televízió munkatársait, mindenekelőtt Csányi Miklós rendezőt, amikor filmet készítettek a Szegeden tanuló egyetemi hallgatókról. Közlebről azokról, akiket hátrányos helyzetűeknek szoktunk nevezni. Hogyan jutottak el az egyetemig, milyen eredménnyel folytatják tanulmányaikat — faggatta őket kissé félszeg kérdésekkel a riporter, s ők TTK-s, bölcsész fiúk és lányok meg is próbálták eligazítani a válaszokat adni.

A riportfilm legérdekesebb részlete azonban nem ez a közvéleménykutató beszélgetés volt, nem is az az interjú, amit részint a rektorral, másrészt megyei pártvezetőkkel folytatott a ripor-

ter, hanem az a jelenetsor, amely az egyik matematika-szakos hallgató otthonába vezette el a tv-nézőt. Egy villanyvilágítású tanyasi parasztházban, rossz időben sártengerrel elválasztva a főútvonalától, láthattuk, érthetjük meg igazán, mit is jelent az a gyakran már közhelyként emlegetett hátrányos helyzet, s milyen erőfeszítést kíván az innen induló fiatallembertől a továbbtanulás.

S ha a filmnek nemcsak az lesz az eredménye, hogy még több felvételi előkészítő tanfolyam indul (ez is hasznos következmény lenne), hanem az is, hogy egyre több hasonló tanyában gyulad fel a villany és egyre több tanyához vezet járható út — akkor a film készítői igazán elégedettek lehetnek. Mert úgy véljük, ezzel kellene kezdeni a hátrányos helyzetű fiatalok támogatását.

Liebmann felv.

Eljutni más országokba...

Amikor lapunk tanéveleji tábort összehívásához gyűjtjük az anyagot, azt tapasztaljuk, hogy évről évre több és több hallgató dolgozik vagy üdül nyaranta külföldön. Sokuk egyéni — (vagy csoporttársukkal összefogva, de mindenképpen „magán”) — úton jut el más országokba. A nyarat külföldön töltők számával együtt emelkedik azok száma is, akik a KISZ külföldi cserekapcsolatainak útján jutnak ki.

Milyen külföldi egyetemekkel, gyárrakkal, üzemekkel tart kapcsolatot a

tudományegyetem KISZ-bizottsága? Milyen szerepet játszik a KISZ tevékenységében a külföldi munka? Ezekről a kérdésekről beszélgettünk dr. Vastagh Pállal, a JATE KISZ-bizottságának titkárával és dr. Újvári Józseffel, a KISZ-bizottság külföldi felelősével.

Elmondták, hogy a külföldi kapcsolatok minél szélesebb kiépítése nagyon fontos része a KISZ-munkának. Céljuk: minél jobban kielégíteni a hallgatók utazási igényeit, természetesen és jogos törekvésüket; eljutni más országokba.

Odesszától — Turkuig

A JATE KISZ-bizottsága 1965 után látott hozzá külföldi kapcsolatainak kialakításához. A fejlődés folyamatos, ki-

vétel 1968, amikortól „nagy ugrását” számítják a külföldi tevékenységnek. De ime néhány számadat bizonyíték-ként:

1967-ben összesen 95 hallgató járt a KISZ szervezésében külföldön —, 1971-ben 191.

Hová utazhatott az idén ez a 191 diák? A Szovjetunióba és NDK-ba. Az Odesszai Állami Mecsnyikov Egyetemmel van a legrégebb és legszorosabb kapcsolatuk. Odessza testvérváros, egyeteme testvéregyetem. A kapcsolat szoros, állami és párt szinten is. A delegációk cseréjén túl, szóba jöhet és jön nyári táborcseré, TDK cseré, művészeti csoportok és sportgyűttek cseréje. A jubileumi ünnepek alkalmával az odesszai egyetem delegátusa látta a kulturális csoportok műsorát. Produkciójuk annyira megtetszett, hogy ők kérték a csereakció minél előbbi lebonyolítását. A tudományegyetem KISZ-bizottsága szeretné, ha a művészeti csoportok cseréjére — minden olyan országgal, ahol kapcsolataik vannak — évenként egyszer sor kerülne.

Odesszán kívül kapcsolatot építettek még ki a Lvov-i, Greifswald-i (diák-köri és szakmai gyakorlatok) egyetemmel. Az elmúlt hetekben kötöttek együttműködési szerződést a Turku-i tudományegyetemmel. A további tárgyalásoktól függően gondolnak munkatábor és önköltséges üdülés cseréjére.

Terveik között szerepel a Salzburgi és Torun-i egyetemmel is felvenni a kapcsolatot. Torunból november folyamán érkezik delegáció.

Munkások és vendégek

Az egyetemek kapcsolatain kívül — (az utazási és kereseti igényeket igen jól kielégítő) — nexusuk van több NDK-beli gyárral, ellátószövetkezettel. A világhírű Radeberger céggel, a Stralsund-i sörgyárral és a Wolgast-i járás szövetkezetével. A két gyárral olyan baráti kapcsolatot sikerült kialakítani, hogy az ott dolgozó szegedi egyetemistákat nemcsak munkaerőnek, de vendégnek is tekintik. Munkaidő után különböző programokat, kirándulásokat szerveznek nekik. Stralsundban egyébként nemcsak egyetemi hallgatók, hanem középispolások — a Ságvári Endre Gimnázium tanulói — is voltak. Közülük elsősorban azok mentek ki, akik előzőleg résztvettek a fizikai dolgozók gyermekeit egyetemre előkészítő német nyelvtani foglalkozáson.)

A Wolgast-i ellátószövetkezettel nem alakult ki ilyen kedvező kapcsolat. Az idén is, tavaly is adódtak olyan problémák, amelyek miatt a KISZ-bizottság felszámolja ezt a kapcsolatot.

Nyártól — nyárig sok a tennivaló

És ezeket a tennivalókat a külföldi csoport 6 tagja fogja össze és látja el. Cserelevezések, delegációk fogadása, kísérése, tolmácsolás és még sok egyéb

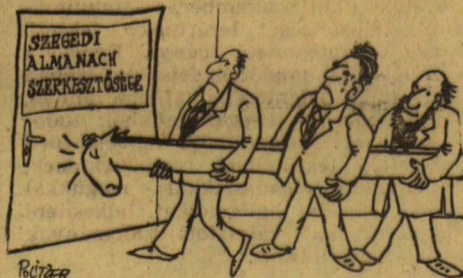
külföldi munka. A munka dandárja áprilisban kezdődik, sajnos ekkortól már a hallgatók egyre kevesebbet tudnak segíteni. Épp ezért a külföldi munkacsapat szívesen fogadja fiatal oktatók jelentkezését külföldre utazó csoportok vezetésére.

És végül a KISZ-bizottság képviselői beszéltek legnagyobb gondjukról, a cserepartnereként ideérkezők elszállásolásának, üdültetésének problémáiról. Szükség van mindenekelőtt egy rentális szegedi építőtáborra, ahol nemcsak a külföldiek, de a tudományegyetem hallgatói is jól érzik magukat. Másodszor a nógárdverőcei és balatonföldvári express tábor lehetőségén kívül szükség lenne egy telekre, ahová egy minimum 100 személyes tábor fel lehetne építeni. Mert — és ezzel a gondolatlat fejezték be a beszélgetést — a fogadott külföldiek zökkenőmentes üdültetése záloga annak, hogy a mieink közül minél többen kijuthassanak.

— S —

Kutya-história...

Ebogatás nem hallik az égig — tartja a jó magyar közmondás. Ezt azonban most, kísérleti állatokkal cáfolni igyekeznek: a II. számú Belgyógyászati klinikán a tetőtérben tartják a kutyaikat. Azt még sikerült kideríteni, hogy ugatásuk ebből az alkalmi „kutyaólból” meddig hallatszik felfelé a magas égbe. — Azt viszont különösebb számolgatás nélkül is megállapíthatjuk, hogy a klinika padlasterében berendezett manzárszobás növérszállás lakói bizonyára nagyon élvezik négylábú szomszédaik közvetlen közelségét. Már akiknek jó fülük, orruk van, és amúgy is állapotbarátok... Hogy lehetnek a növérek között olyanok is, akik netalán-tán nem így vélekednek — akiket zavar pihenésükben az egésznapos kutyarajcsúr, vagy az, hogy a kutya nem egészen originált friss levegőt árasztanak maguk körül... Kutya-baj!!! Hiszen egy másik szép magyar közmondás azt tartja: rossz szomszédság török átok... Vajon nem akadna-e valaki az illetékesek között, aki kísérletet tenne ebben a kutya-históriában az utóbbi közmondás megcáfolására is?

Hajrá adjunktusok!

Néhány hete a Szerves Kémiai Intézetben jártam. Kérésre szép számmal gyűltek össze oktatók, dolgozók, hogy — a lapunkban demokráciáról, munkafegyverről, munkahelyi közérzetéről indított vita folytatásaként — elmondják véleményüket. Amikor a legtöbb vitát kiváltott „nemesek és nem nemesek” elkülönítést említettem, egyöntetűen tiltakoztak. Szinte mindenki hozzászólt: bizonygatták, hogy ebben az intézetben ilyen értelemben vett két tábor sosem volt. Természetes, hogy valamilyen surlódás, szembekezdés mindig adódik, de ez nem lehet olyan mély, hogy táborokra ossza az intézet oktatóit, dolgozóit.

Egymásrautalva

Egyikőjük a nemesek — nem nemesek ellenpéldájaként azt mondta el, hogy ő bizony gyakran eljár horgászni az intézet adjunktusaival, docenseivel.

Fülöp János laboráns az intézetben folyó kutatómunkát tekinti az oktatók, dolgozók között meglevő jó kapcsolat zálogának. „Ha dolgozunk, egymásra vagyunk utalva. A közép-kader állítja elő azt az alapanyagot, ami például a docenseknek szükséges a kutatásaihoz.”

Az előző riportban felmerült kérdésekkel kapcsolatban az a véleménye dr. Szabó József tanársegédnek, hogy azok meglehetősen heterogének — inkább kollektív panaszkodásnak tűnnek, mint valós problémáknak. „De igenis vannak olyan esetek, olyan gondok, panaszok, amiket valóban szóvá kell tenni.” Nézetét szerint joggal panaszkozhatnak a kar középkaderrel azért, hogy az egyetem ünnepein például sosem vesznek részt. Nem vesznek részt egyszerűen, mert nem hívják meg őket. Beszélgetésünk éppen a jubileumi ünnepek egyik napján volt. Elmondták, hogy az intézetben vannak olyan régi dolgozók, akik méltán elvárhatták vol-

Közérzet — munkafegyver — demokrácia

Biztonságos munkakörülményeket!

na, hogy meghívást kapjanak az 50. éves évforduló ünnepségeire.

Akadémia — minisztérium — fizetés

Az akadémiai és a minisztériumi státuszban dolgozó kutatók fizetése közötti különbség évek óta megvan. De amióta a felsőoktatási intézmények dolgozóinak — a minisztériumi állások — bérért rendezték, azóta ez a különbség még sokkal nagyobb. Körülbelül 20 százalékkal marad el az akadémiai állásban levők fizetése. Azért is tartják ezt pénzbeli megkülönböztetést tarthatatlannak, mert az intézet munkájából minden dolgozó egyformán veszi ki részét. Meggértem, megkérdezem az egyetem gazdasági főigazgatóját, várható-e az akadémiai állásban levő munkatársak fizetésének rendezése, vagy legalábbis közelítése a többiekéhez.

Balogh István gazdasági főigazgató azt a választ adta, hogy ennek a kérdésnek rendezése nem az egyetemen múlik. A tudományegyetemen működő 5 akadémiai kutatócsoportnak külön béralapja van. De, a közeljövőben mégis várható valami megoldás! Nemrég járt az egyetemen az Akadémia Természettudományi Főosztályának vezetője és tárgyalt a kutatócsoportok vezetőivel — minden bizonnyal a bérkérdések rendezéséről is szó esett.

A Szerves Kémiai Intézet — köztudottan — azok közé az intézetek közé tartozik, ahol a legtöbb anyaggal dolgoznak. Mindennapos a nehéz palackok és más vegyszerek hordása, hol a laboratóriumokba, hol a raktárakba. Amikor ezt említették, hangsúlyozták, hogy

nem a munkájukkal járó feltétlen anyagmozgatás ellen tiltakoznak, csupán gondolni kell arra a tényre, hogy ez a munkahely is — akár a többi — fokozatosan „elhősesedik”. Szeretnék tehát azt kérni, hogy rendkívüli esetekben kaphassanak segítséget egy-egy nehezebb szállítmány behordására.

Az egyetem ellátási osztályán tolmácsoltam kérésüket és kérdeztem meg, hogy milyen segítséget kaphatnának. A következő választ kaptam: az egyetemen működött eddig egy úgynevezett anyagmozgató brigád. Sajnos azonban, annyira nem kapnak erre munkást — 1300 forintos fizetésről van szó —, hogy a gazdasági hivatal saját szállítmányait sem tudja mozgatni. Egy ideig megoldás volt, hogy a hallgatók dolgoztak — megfelelő bérézés mellett. — Erre azonban az évi bércserét kimerült, így egyelőre nem tudnak más megoldást találni.

Amikor az intézet dolgozóit ezt elpanaszolták, csupán egyetlen nagyon elgondolkoztató tényről említettek igazolásuként. A 2200—2600 forintos fizetésű dolgozók munkaidejük nagyrészt töltik anyagmozgatással, de takarítással és mosogatással is — az intézetben mindössze két takarító van. Bizonyára az így eltöltött idő alatt produktívabb munkát végezhetnének.

Lesz-e elszívóberendezés?

Ezzel a kérdéssel kerestem fel a műszakon Mihály Ferenc technikust. Azért kérdeztem, mert nemcsak ennek az intézetnek, de a többi kémiai intézeteknek is legnagyobb gondja, hogy a laboratóriumokban egyáltalán nincs, vagy csak rosszul működő elszívó berende-

zések vannak. Megtudtam, hogy az elszívók tervdokumentációját — az egyik kémiai intézet újabb kérésére — át kellett dolgozni. Így az egyetem elvesztette az akkor meglevő építési kapacitást, a DELÉP — a kivitelező vállalat — az újabb tervek leadása után már csak 1972 utolsó negyedében vállalta az építkezések megkezdését, befejezését pedig 1973. július végére. Az egyetem gazdasági vezetősége megpróbál az építőipari vállalatokkal tárgyalni, hogy hamarabb kezdjék el a munkálatokat. Beszélgetésünk során a jelenlevő dolgozók még említettek számos problémát, amelyek — véleményem szerint — kivétel nélkül jogosak, és nem csupán azért mondták el, mert úgyis „panaszkodtak”. Dávid József laboráns, de rajta kívül mindazok, akikkel beszéltem elmondták, hogy intézetük a legszennyezettebb, a legegészségtelenebb munkát végző tanszének közé tartozik. Ezzel szemben mindössze egy fürdőszoba, egy közös öltöző — aki oda nem fér be, a folyosón öltözik — van. Mészáros János főrevizor az egyetem munkavédelmi bizottságának elnöke ígéretet tett arra, hogy a bizottság soron következő ülésén foglalkoznak az intézet szociális ellátásának kérdéseivel.

Válaszért fordultam továbbá abban az ügyben, hogy az intézet dolgozóinak nem elég a két munkaköpeny — és kéthetenkénti mosatás —, szeretnék négy köpenyt, hiszen a laboratóriumokban ezek hihetetlenül gyorsan elpiszkolnak. Megtudtam, hogy a szakszervezet feladata kivizsgálni a munka- és védelem igényének jogosságát. Ígéretet kaptam Harangozó Józseftől, az egyetem SZB-titkárától, hogy még a napokban elmegy az intézetbe az ezzel foglalkozó bizottság, és ha kérésük indokolt, teljesíti.

Amikor megkerestem az intézet oktatóit, dolgozóit a munkahelyi légkörről érdeklődtem. Úgy gondolom, a fent megírt kérdések, panaszok megoldása hozzátartozik ahhoz, hogy az intézet munkatársai ne csak szeressék munkájukat, hanem valóban jól érezzék magukat munkahelyükön.

S. N. E.